TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2021. gada 20. maijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Bīstamo kravu iekšzemes pārvadājumi – Direktīva 2008/68/EK – 5. panta 1. punkts – Jēdziens "konstrukcijas prasība" – Aizliegums paredzēt stingrākas konstrukcijas prasības – Dalībvalsts iestādes nosacījums par to, ka sašķidrinātās naftas gāzes (SNG) uzpildes stacijai piegādi drīkst veikt tikai ar autocisternām, kas aprīkotas ar konkrētu karstumizturīgu aizsargizolāciju, kura nav paredzēta Eiropas valstu Nolīgumā par bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar autotransportu (*ADR*) – Prettiesiskums – Lēmums, kuru kāda personu kategorija nevar juridiski apstrīdēt – Stingri ierobežota iespēja panākt šāda lēmuma atcelšanu acīmredzamas neatbilstības Savienības tiesībām gadījumā – Tiesiskās drošības princips – Efektivitātes princips

Lietā C-120/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2019. gada 30. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 15. februārī, tiesvedībā

X

pret

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Purmerend,

piedaloties

Tamoil Nederland BV,

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*], tiesneši N. Vāls [*N. Wahl*] (referents), F. Biltšens [*F. Biltgen*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] un J. Pasers [*J. Passer*],

ģenerāladvokāts: J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *College van burgemeester en wethouders van de gemeente Purmerend* vārdā – *J. R. van Angeren, advocaat,*

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

– Nīderlandes valdības vārdā – *C. S. Schillemans*, *M. K. Bulterman* un *M. H. S. Gijzen*, pārstāves,

– Vācijas valdības vārdā – *D. Klebs* un *J. Möller*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Nijenhuis* un *N. Yerrell*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2021. gada 28. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/68/EK (2008. gada 24. septembris) par bīstamo kravu iekšzemes pārvadājumiem (OV 2008, L 260, 13. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 21. novembra Direktīvu 2014/103/ES (OV 2014, L 335, 15. lpp.) (turpmāk tekstā – "Direktīva 2008/68"), 5. panta 1. punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp X un *College van burgemeester en wethouders van Purmerend* (Pirmerendas pašvaldības dome, Nīderlande) (turpmāk tekstā – "pašvaldības dome") par lēmumu, ar kuru pēdējā minētā ir noteikusi prasības sašķidrinātās naftas gāzes (SNG) piegādei tās teritorijā esošajā uzpildes stacijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2008/68 1., 5., 11. un 22. apsvērumā ir noteikts:

"(1) Bīstamo kravu pārvadājumi pa autoceļiem, pa dzelzceļu un pa iekšējiem ūdensceļiem ir saistīti ar ievērojamu nelaimes gadījuma risku. Tādēļ būtu jāveic pasākumi, lai panāktu to, ka šādi pārvadājumi notiek pēc iespējas vislabākajos drošuma apstākļos.

[..]

(5) [Eiropas valstu Nolīgumā par bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar autotransportu (*ADR*), kas noslēgts Ženēvā 1957. gada 30. septembrī, [..] izklāstīti vienoti noteikumi par drošiem bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem. Šie noteikumi būtu jāattiecina arī uz pārvadājumiem valsts teritorijā, lai visā Kopienā saskaņotu bīstamo kravu pārvadājumu nosacījumus un nodrošinātu kopējā pārvadājumu tirgus darbību.

[..]

(11) Katrai dalībvalstij būtu jāsaglabā tiesības reglamentēt vai aizliegt bīstamu kravu pārvadājumus tās teritorijā tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar drošību, piemēram, valsts drošības vai vides aizsardzības iemeslu dēļ.

[..]

(22) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus – proti, nodrošināt saskaņotu drošuma noteikumu vienotu piemērošanu visā Kopienā un valsts teritorijā veiktu pārvadājumu un starptautisko pārvadājumu augsta līmeņa drošumu – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un

to, ka šīs direktīvas mēroga un ietekmes dēļ minētos mērķus var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. [..]”

4 Šīs direktīvas 1. panta 1. un 5. punktā ir noteikts:

“1. Šo direktīvu piemēro attiecībā uz bīstamo kravu pārvadājumiem pa autoceļiem, pa dzelzceļu un pa iekšējiem ūdensceļiem dalībvalstu teritorijā vai starp dalībvalstīm, tostarp kravu iekraušanu un izkraušanu, pārvietošanu no viena transporta veida uz citu un pārvadājuma apstākļu dēļ nepieciešamas apstāšanās laikā.

[..]

5. Dalībvalstis tikai tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar drošību pārvadājuma laikā, var reglamentēt vai aizliegt bīstamu kravu pārvadājumus savā teritorijā.”

5 Minētās direktīvas 3. pantā ir paredzēts:

“1. Neskarot 6. pantu, bīstamās kravas nepārvadā, ja tas ir aizliegts ar I pielikuma I.1. iedaļu, II pielikuma II.1. iedaļu vai III pielikuma III.1. iedaļu.

2. Neskarot vispārējos noteikumus par piekļuvi tirgum vai noteikumus, ko parasti piemēro kravu pārvadājumiem, bīstamo kravu pārvadājumus atļauj, ja ir ievēroti I pielikuma I.1. iedaļā, II pielikuma II.1. iedaļā un III pielikuma III.1. iedaļā izklāstītie nosacījumi.”

6 Tās pašas direktīvas 5. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ar pārvadājuma drošumu saistītu iemeslu dēļ dalībvalstis var piemērot stingrākus noteikumus, izņemot konstrukcijas prasības, attiecībā uz bīstamo kravu pārvadājumiem valsts teritorijā, ko veic ar transportlīdzekļiem, vagoniem un iekšējo ūdensceļu kuģiem, kuri reģistrēti vai laisti ekspluatācijā tās teritorijā.”

7 Direktīvas 2008/68 6. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstis tostarp var atkāpties no konkrētiem noteikumiem, kas paredzēti šīs direktīvas pielikumos.

8 Šīs direktīvas I pielikumā ir noteikts, ka ir piemērojams *ADR*, redakcijā, kas bija spēkā 2015. gada 1. janvārī (turpmāk tekstā – “2015. gada *ADR*”), A un B pielikums.

9 2015. gada *ADR* vienīgajā apsvērumā ir precizēts, ka līgumslēdzējas puses “vēl[as] paaugstināt starptautiskā autotransporta drošību”, savukārt 2015. gada *ADR* 3. pantā ir noteikts, ka šī nolīguma pielikumi ir tā neatņemama sastāvdaļa.

10 2015. gada *ADR* A pielikuma 1. daļas 1.2. nodaļas 1.2.1. punktā tilpne (cisterna) ir definēta kā “tā cisternas daļa, kurā atrodas pārvadājamā viela, tostarp atveres un to slēgelementi, bet kura neietver tās apkalpošanas vai ārējo iebūvēto aprīkojumu”.

11 2015. gada *ADR* 3. daļas 3.2. nodaļā ietvertajā A tabulā ir bīstamo preču saraksts, un tajā tostarp ir norādīts:

ANO nr.	Nosaukums un apraksts	Klase	[..]	*ADR* cisternas		[..]
				Cisternu kods 4.3	Īpašie noteikumi 4.3.5, 6.8.4	
(1)	(2)	(3a)	[..]	(12)	(13)	[..]
[..]	[..]	[..]	[..]	[..]	[..]	[..]
1075	NAFTAS GĀZES, SAŠĶIDRINĀTAS	2.	[..]	PxBN(M)	TA 4 TT 9 TT 11	[..]
[..]	[..]	[..]	[..]	[..]	[..]	[..]

12 2015. gada *ADR* A pielikuma 4. daļas 4.3. nodaļas nosaukums ir "Piestiprinātu cisternu (autocisternu), nomontējamu cisternu, cisternkonteineru un noņemamu kravas kastu – cisternu, kuru korpusi izgatavoti no metāliskiem materiāliem, kā arī baterijtransportlīdzekļu un daudzelementu gāzu konteineru (*MEGC*) izmantošana". Šīs nodaļas 4.3.2.1.2. punktā ir noteikts:

"Nepieciešamais cisternas, baterijtransportlīdzekļa un *MEGC* tips koda veidā ir norādīts 3.2. nodaļas A tabulas 12. slejā. [..] Paskaidrojumi koda četru daļu atšifrēšanai ir norādīti 4.3.3.1.1. punktā (ja pārvadājamā viela ir piederīga 2. klasei) [..]"

13 2015. gada *ADR* A pielikuma 4. daļas 4.3. nodaļas 4.3.3.1.1. punktā ir ietverta šāda tabula:

Daļa	Apraksts	Cisternu kods
1	Cisternu, baterijtransportlīdzekļu vai *MEGC* tipi	[..] P = cisterna, baterijtransportlīdzeklis vai *MEGC* sašķidrinātām gāzēm vai izšķīdinātām gāzēm; [..]
[..]	[..]	[..]

14 2015. gada *ADR* A pielikuma 6. daļas 6.8. nodaļas nosaukums ir "Piestiprinātu cisternu (autocisternu), nomontējamu cisternu, cisternkonteineru un noņemamu kravas kastu ar cisternām, kuru korpusi izgatavoti no metāliskiem materiāliem, baterijtransportlīdzekļu un daudzelementu gāzu konteineru (*MEGC*) konstrukcijas, aprīkojuma, tipa apstiprinājuma, inspicēšanas, pārbaužu un marķēšanas prasības". Šīs nodaļas 6.8.2.1.9. punkts ietilpst "konstrukcijas" prasībās, kas paredzētas 6.8.2.1. punktā, un tas ir formulēts šādi:

"Cisternu korpusu vai to aizsargapšuvuma materiāli, kuri saskaras ar cisternas saturu, nedrīkst saturēt vielas, kas var bīstami reaģēt ar cisternas saturu [..], veidot bīstamus savienojumus vai būtiski samazināt materiāla stiprību.

[..]"

15 Šīs 6.8. nodaļas 6.8.2.1.24. līdz 6.8.2.1.26. punktā, pirms kuriem ir virsraksts "Citas prasības, kas attiecas uz konstrukciju", ir paredzēts:

"6.8.2.1.24. Aizsargapšuvumam jābūt izgatavotam tā, lai tas saglabā savu hermētiskumu pie jebkādas iespējamās deformācijas normālos transportēšanas apstākļos [..].

6.8.2.1.25. Siltumizolācijai jābūt projektētai tā, lai tā netraucē brīvi piekļūt piepildīšanas un iztukšošanas ierīcēm un drošības vārstiem, kā arī netraucē to normālu darbību.

6.8.2.1.26. Ja cisternu korpusi, kas paredzēti tādu viegli uzliesmojošu šķidrumu pārvadāšanai, kuru uzliesmošanas temperatūra nepārsniedz 60 °C, ir aprīkoti ar nemetālisku materiālu aizsargpārklājumu (iekšējie slāņi), tad pārklājumam jābūt projektētam tā, lai nerodas aizdegšanās briesmas no elektrostatiska lādiņa."

16 Minētās 6.8. nodaļas 6.8.3. punkts ietver vienīgi "Īpašas prasības, kas piemērojamas 2. klasei", savukārt šīs tiesību normas 6.8.3.1. punkts it īpaši attiecas uz "korpusu izgatavošanu". Šīs pašas nodaļas 6.8.3.1.1. punktā ir precizēts:

"Cisternu korpusiem, kuri paredzēti saspiestu vai sašķidrinātu gāzu vai izšķīdinātu gāzu pārvadāšanai, jābūt izgatavotiem no tērauda. [..]"

17 2015. gada *ADR* A pielikuma 6. daļas 6.8. nodaļas 6.8.4. punktā tostarp ir ietverti "īpaši noteikumi" TA 4, TT 9 un TT 11, kas saskaņā ar šī sprieduma 11. punktā attēloto A tabulu ir piemērojami cisternām, kuras pārvadā SNG.

18 Šīs 6.8. nodaļas 6.8.5.1.1. punktā ir noteikts, ka tad, ja piestiprinātās cisternas ir metinātas, cisternu korpusi, kas paredzēti, lai pārvadātu saspiestas, sašķidrinātas vai izšķīdinātas 2. klases gāzes, ir jāizgatavo no tērauda, ņemot vērā, ka tos var izgatavot arī no alumīnija, alumīnija sakausējumiem, vara vai vara sakausējumiem, lai pārvadātu 2. klases atdzesētās sašķidrinātās gāzes.

Nīderlandes tiesības

19 *Algemene wet bestuursrecht* (Vispārējais administratīvo tiesību likums, turpmāk tekstā – "*Awb*") 8:69.a pantā ir noteikts:

"Administratīvā tiesa neatceļ lēmumu rakstītas vai nerakstītas tiesību normas vai vispārēja tiesību principa pārkāpuma dēļ, ja šī tiesību norma vai princips acīmredzami nav paredzēti tās personas interešu aizsardzībai, kura uz tiem atsaucas."

20 *Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu* (infrastruktūras un vides valsts sekretārs) ar 2016. gada 14. jūnija *circulaire effectafstanden externe veiligheid LPG-tankstations voor besluiten met gevolgen voor de effecten van een ongeval* (Apkārtraksts par distancēm, kas jāievēro SNG uzpildes staciju ārējās drošības jomā saistībā ar lēmumiem, kuriem ir ietekme uz negadījuma sekām) (*Stcrt*. 2016, Nr. 31453, turpmāk tekstā – "2016. gada 14. jūnija apkārtraksts") aicina kompetentās iestādes ņemt vērā, kad tās pieņem lēmumus teritorijas labiekārtošanas jomā, noteiktas drošības distances, kas ļauj novērst negadījumu sekas, kuras var skart uzpildes staciju, kad tā tiek uzpildīta ar SNG, pamatojoties – ar atsauci uz "*Safety Deal* hittewerende bekleding op LPG-autogastankwagens" (Drošības nolīgums par SNG autocisternām, kas aprīkotas ar karstumizturīgu aizsargizolāciju (*Stcrt*. 2016, Nr. 31448, turpmāk tekstā – "*Safety Deal*") – uz postulātu, saskaņā ar kuru, pirmkārt, visas Nīderlandes autocisternas, kas apgādā šādas uzpildes stacijas, praksē ir aprīkotas ar īpašu karstumizturīgo aizsargizolāciju, kas var aizkavēt "tvaiku eksplozijas, kuri izplešas un kuri ir radušies no šķidruma, kas vārās" scenāriju (*boiling liquid expanding vapour explosion* vai "*BLEVE* scenārijs") vismaz 75 minūtes pēc aizdegšanās sākuma

(turpmāk tekstā – "attiecīgā konkrētā karstumizturīgā aizsargizolācija"), un, otrkārt, attiecīgās uzpildes stacijas parasti tiek apgādātas ar apkalpošanas kravas automašīnām, kuras ir aprīkotas ar šādu aizsargizolāciju.

21 *Safety Deal*, ko parakstījis infrastruktūras un vides valsts sekretārs, kā arī *Vereniging Vloeibaar Gas* (Sašķidrinātās gāzes apvienība, Nīderlande), kā arī citas organizācijas vai apvienības, kuras darbojas SNG nozarē, būtībā apstiprina minētās apvienības biedru apņemšanos, piegādājot SNG uzpildes stacijām, izmantot tikai cisternas, kas aprīkotas ar attiecīgo konkrēto karstumizturīgo aizsargizolāciju, savukārt citas organizācijas un apvienības apņemas īstenot šo mērķi, pieliekot pūles to veicināt savu dalībnieku vidū un to īstenot. Turklāt visi *Safety Deal* dalībnieki piekrita 2016. gada 14. jūnija apkārtraksta saturam.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

22 X dzīvo apmēram 125 metru attālumā no uzpildes stacijas, kura tostarp kopš 1977. gada pārdod SNG. Vēlēdamies, lai šī uzpildes stacija beigtu pārdot SNG risku dēļ, kurus šāda pārdošana radot mājokļu, kas atrodas tās tuvumā, drošībai, X lūdza pašvaldības domei atsaukt minētajai uzpildes stacijai izsniegto vides atļauju.

23 Lai gan ar 2015. gada 30. jūnija lēmumu šis lūgums tika noraidīts, pašvaldības dome ar 2016. gada 18. janvāra lēmumu (turpmāk tekstā – "2016. gada 18. janvāra lēmums") noteica minētajai uzpildes stacijai divas papildu prasības attiecībā uz tās apgādi ar SNG. Tajā bija paredzēts, ka SNG tagad ir jāpiegādā ar autocisternām, kas aprīkotas ar, pirmkārt, attiecīgo konkrēto karstumizturīgo aizsargizolāciju un, otrkārt, uzlabotu uzpildes šļūteni. Pēc kolēģijas domām, šīs divas prasības ļāva līdz pieņemamam līmenim samazināt negadījumu risku, apgādājot attiecīgo uzpildes staciju ar SNG.

24 Attiecībā uz prasību par karstumizturīgo aizsargizolāciju Nīderlandes iestādes dažus mēnešus agrāk, pirmām kārtām, bija ieviesušas *Safety Deal* un, otrām kārtām pieņēma 2016. gada 14. jūnija apkārtrakstu, ar ko tika izveidota papildu risku pārvaldības politika degvielas uzpildes stacijām, kuras piedāvā pārdošanā SNG, pamatojoties uz ideju, ka šīs uzpildes stacijas tiek apgādātas tikai ar cisternām, kas aprīkotas ar attiecīgo konkrēto karstumizturīgo aizsargizolāciju. Iesniedzējtiesa precizē, ka šajā apkārtrakstā nav skaidri norādīts, ka kompetentajām iestādēm šāda prasība izmantot aizsargizolāciju ir jānosaka vides atļaujās, ko tās izsniedz uzpildes stacijām, kuras piedāvā pārdošanā SNG. Tā piebilst, ka Nīderlandes iestādes izvēlējās nepiemērot šo prasību ar saistošu vispārēju tiesību normu, jo tās uzskatīja, ka ar šādu tiesību normu var tikt pārkāpts Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkts.

25 Uzskatot, ka abas ar 2016. gada 18. janvāra lēmumu noteiktās prasības ir jāatceļ, pamatojoties uz to, ka tās nevar tikt īstenotas to nesaderības dēļ, tostarp ar Direktīvu 2008/68, X cēla prasību par šo lēmumu *rechtbank Noord-Holland* (Ziemeļholandes tiesa, Nīderlande). Šī tiesa ar 2017. gada 8. jūnija lēmumu šo prasību noraidīja.

26 Saņēmusi X apelācijas sūdzību par šo lēmumu, iesniedzējtiesa uzskata, ka prasība par uzlabotas uzpildes šļūteņu izmantošanu nav pretrunā Direktīvas 2008/68 tiesību normām, tādējādi to var atstāt spēkā. Turpretī tai ir šaubas par prasību par attiecīgo konkrēto karstumizturīgo aizsargizolāciju saderību ar šo direktīvu.

27 Uzskatot, ka autocisternu karstumizturīgā aizsargizolācija ir "konstrukcijas" elements Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkta izpratnē, iesniedzējtiesa jautā, vai prasība par attiecīgo karstumizturīgo aizsargizolāciju var tikt uzskatīta par "konstrukcijas prasību", kas ir aizliegta ar šo tiesību normu, ņemot vērā, ka, pirmkārt, šī prasība tieši attiecas nevis uz autocisternu īpašnieku vai ekspluatētāju, bet gan uz uzpildes stacijas ekspluatētāju, un, otrkārt, šī prasība nav ietverta vispārējā saistošā valsts tiesību normā, bet gan vides atļaujā, kas izsniegta noteiktai uzpildes stacijai. Šajā ziņā

iesniedzējtiesa jautā, vai ir jāņem vērā tas, ka, lai gan Nīderlandes iestādes nav ar vispārēju saistošu tiesību normu noteikušas iepriekš minēto prasību, tādēļ ka tā varētu būt nesaderīga ar Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punktu, tās ieviesa *Safety Deal* un pieņēma 2016. gada 14. jūnija apkārtrakstu, lai nodrošinātu, ka visā valsts teritorijā uzpildes stacijas tiktu apgādātas ar SNG, izmantojot vienīgi autocisternas, kas ir aprīkotas ar attiecīgo konkrēto karstumizturīgo aizsargizolāciju.

28 Gadījumā, ja Tiesa uzskatītu, ka prasība attiecībā uz attiecīgo konkrēto karstumizturīgo aizsargizolāciju ir "konstrukcijas prasība", kas aizliegta ar Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punktu, iesniedzējtiesa norāda, ka šāds konstatējums pats par sevi neļautu atcelt 2016. gada 18. janvāra lēmumu, ar kuru ir noteikta šī prasība. Saskaņā ar *Awb* 8:69.a pantu administratīvā tiesa nevar atcelt lēmumu, ar ko ir pārkāpts tiesību noteikums, kura mērķis acīmredzami nav aizsargāt attiecīgā prasītāja intereses. Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkta mērķis acīmredzami neesot aizsargāt X intereses saņemt dzīvojamā kvartāla, kas atrodas attiecīgās uzpildes stacijas tuvumā, materiālo aizsardzību.

29 Ņemot to vērā, iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar Nīderlandes tiesībām kolēģija nevar atļaujā norādīt prasību, kuras ievērošanu tā nevar nodrošināt adresātam un kura tādējādi nevar tikt īstenota vēlāk pieņemtā lēmumā. Ņemot vērā šo argumentu, iesniedzējtiesa paskaidro, ka, pamatojoties uz piemērojamajām Nīderlandes tiesībām, tā varētu atcelt prasību attiecībā uz attiecīgo konkrēto karstumizturīgo aizsargizolāciju, pamatojoties uz to, ka tā nevar tikt vēlāk īstenota tādēļ, ka ir pretrunā tādai tiesību normai kā Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkts, tomēr ar nosacījumu, ka, pamatojoties uz kopsavilkuma pārbaudi, ir acīmredzams, ka šāda prasība nevar tikt noteikta (turpmāk tekstā – "acīmredzamības kritērijs"). Tomēr iesniedzējtiesa jautā, vai acīmredzamības kritērijs atbilst Savienības tiesībām, konkrēti, efektivitātes principam, saskaņā ar kuru atbilstošās valsts tiesību normas nedrīkst padarīt Savienības tiesībās paredzēto tiesību īstenošanu praktiski neiespējamu vai ārkārtīgi grūtu.

30 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, pirmkārt, ka Savienības tiesību efektivitāte varētu tikt traucēta, piemērojot acīmredzamības kritēriju, jo, pirmkārt, šis kritērijs esot izpildīts tikai izņēmuma gadījumos un tādējādi nosakot attiecīgajai personai augstu slieksni un, otrkārt, Tiesa 1999. gada 29. aprīļa spriedumā *Ciola* (C-224/97, EU:C:1999:212) un 2006. gada 6. aprīļa spriedumā *ED & F Man Sugar* (C-274/04, EU:C:2006:233) ir atzinusi, ka pienākums, kas izriet no tiesiski neapstrīdama lēmuma, var tikt noraidīts, izvērtējot vēlāku lēmumu uzlikt sodu, kurš ir balstīts uz pirmo no šiem lēmumiem, jo šis pirmais lēmums nav saderīgs ar Savienības tiesībām.

31 No otras puses, iesniedzējtiesa atgādina tiesiskās drošības principa nozīmīgumu, kas varētu pamatot to, ka tādu tiesiski neapstrīdamu prasību kā pamatlietā aplūkotā tāda persona kā X var apstrīdēt – tās īstenošanas lēmuma stadijā – tikai Nīderlandes tiesībās paredzētajā gadījumā, kad ir acīmredzams, ka tā nevar tikt noteikta tādēļ, ka ir pretrunā Savienības tiesībām. Augstais slieksnis, kas šajā ziņā ir noteikts ar acīmredzamības kritēriju, tādējādi esot pamatots ar būtisko nozīmi, kāda piešķirta tiesiskās drošības interesēm. Turklāt šī tiesa jautā, vai iepriekšējā punktā minētā Tiesas judikatūra ir piemērojama pamatlietā, ciktāl lietas, kurās tika pasludināti šie spriedumi, bija balstītas uz vēlāku lēmumu, ar kuru attiecīgajai personai tika uzlikts sods, kas tā neesot šajā gadījumā.

32 Šajos apstākļos *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) a) Vai Direktīvas [2008/68] 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj SNG uzpildes stacijai izsniegtā atļaujā ietvert nosacījumu, atbilstoši kuram konkrētajai SNG uzpildes stacijai piegādi drīkst veikt tikai ar SNG autocisternām, kas aprīkotas ar karstumizturīgu aizsargizolāciju, vienlaicīgi tieši neparedzot šādu pienākumu vienam vai vairākiem SNG autocisternu operatoriem?

b) Vai, lai atbildētu uz pirmo jautājumu, ir svarīgi, ka dalībvalsts ar SNG nozares tirgus dalībnieku (tostarp SNG uzpildes staciju operatoru, SNG ražotāju, tirgotāju un pārvadātāju) organizācijām ir noslēgusi tādu vienošanos kā [*Safety Deal*], kurā puses ir apņēmušās piemērot karstumizturīgu aizsargizolāciju, un šī dalībvalsts pēc tam ir pieņēmusi tādu apkārtrakstu kā

[2016. gada 14. jūnija apkārtraksts], paredzot risku pārvaldības papildu politiku, kas ir balstīta uz pieņēmumu, ka SNG uzpildes stacijām piegāde tiek veikta ar autocisternām, kuras ir aprīkotas ar karstumizturīgu aizsargizolāciju?

2) a) Ja valsts tiesa izvērtē tāda izpildes lēmuma likumību, kura mērķis ir atļaujas nosacījuma, kas kļuvis galīgs un neatbilst Savienības tiesībām, adresātam likt ievērot šo nosacījumu:

– Vai saskaņā ar Savienības tiesībām, it īpaši Tiesas judikatūru par valstu procesuālo autonomiju, ir pieļaujams, ka valsts tiesa principā prezumē šāda atļaujas nosacījuma likumību, ja vien tas nav acīmredzami pretrunā augstāka juridiska spēka tiesību normām, tostarp Savienības tiesībām? Ja tas tā ir, vai Savienības tiesības paredz šai atkāpei (papildu) nosacījumus?

– Vai arī valsts tiesai saskaņā ar Savienības tiesībām – tostarp ņemot vērā Tiesas 1999. gada 29. aprīļa spriedumu *Ciola* (C-224/97, EU:C:1999:212) un 2006. gada 6. aprīļa spriedumu *ED & F Man Sugar* (C-274/04, EU:C:2006:233) – šāds atļaujas nosacījums nav jāpiemēro Savienības tiesību pārkāpuma dēļ?

b) Vai, atbildot uz otrā jautājuma a) daļu, ir nozīme tam, vai izpildes lēmums pēc būtības ir kaitējuma novēršanas līdzeklis (*remedy*) vai krimināltiesiska sankcija (*criminal charge*)?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

33 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir prasība, kuru dalībvalsts iestādes ir noteikušas uzpildes stacijai ar administratīvu lēmumu, kas izpaužas kā vides atļauja veikt SNG piegādes tikai ar autocisternām, kuras aprīkotas ar tādu konkrētu karstumizturīgo aizsargizolāciju kā pamatlietā aplūkotā.

34 Šajā sakarā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punktu ar pārvadājuma drošumu saistītu iemeslu dēļ dalībvalstis var piemērot stingrākus noteikumus, izņemot konstrukcijas prasības, attiecībā uz bīstamo kravu pārvadājumiem valsts teritorijā, ko veic ar transportlīdzekļiem, vagoniem un iekšējo ūdensceļu kuģiem, kuri reģistrēti vai laisti ekspluatācijā tās teritorijā.

35 No šī formulējuma izriet, ka attiecībā uz pārvadājumiem valsts teritorijā ar 5. panta 1. punktu dalībvalstīm ir aizliegts ar pārvadājuma drošumu saistību apsvērumu dēļ piemērot stingrākas prasības konstrukcijas jomā.

36 Tomēr ne minētajā 5. panta 1. punktā, ne arī kādā citā Direktīvas 2008/68 tiesību normā nav definēts jēdziens "konstrukcijas prasības", nedz arī minēts prasību standarts, attiecībā uz kuru dalībvalstīm ir jāatturas pieņemt stingrākus noteikumus.

37 Tomēr ir jāuzsver, ka ar Direktīvas 2008/68 3. panta 2. punktu bīstamo kravu pārvadājumi ir atļauti tikai tad, ja tiek ievēroti tostarp šīs direktīvas I pielikuma I.1. iedaļā – kurā ir atsauce uz *ADR* A un B pielikumu, redakcijā, kas bija piemērojama pamatlietas faktu rašanās laikā, proti, 2015. gada *ADR* laikā, – paredzētie nosacījumi.

38 Taču gan 2015. gada *ADR* A pielikuma 6. daļā, gan B pielikuma 9. daļā ir ietvertas "konstrukcijas prasības". Līdz ar to Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punktā minētais jēdziens "konstrukcijas prasības" ir jāsaprot, atsaucoties uz attiecīgajām prasībām, kas ietvertas minētajās šo pielikumu daļās, un tādējādi dalībvalstīm nav tiesību paredzēt stingrākas prasības.

39 It īpaši attiecībā uz autocisternām, kas paredzētas pamatlietā aplūkotajiem SNG pārvadājumiem, ir jānorāda, ka saskaņā ar kopā aplūkotajām 2015. gada *ADR* A pielikuma 4. daļas 4.3. nodaļas 4.3.2.1.2. un 4.3.3.1.1. punkta un 6.8. nodaļas 6.8.3.1.1. un 6.8.5.1.1. punkta, lasot tos kopā ar šī pielikuma 3. daļas 3.2. nodaļas A tabulas noteikumiem, SNG, kas ir 2. klasē ietilpstoša bīstama prece, pārvadājumi ir jāveic ar autocisternām, kuru tvertnes ir izgatavotas no metāliskiem materiāliem. Tāpat ir jānorāda, ka 2015. gada *ADR* A pielikuma 6. daļas 6.8. nodaļā ir it īpaši ietvertas "konstrukcijas prasības", kas tostarp ir piemērojamas autocisternām, kuru tvertnes ir izgatavotas no metāliskiem materiāliem.

40 No tā izriet, ka attiecībā uz autocisternām, kas paredzētas SNG pārvadāšanai, Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punktā ietvertais jēdziens "konstrukcijas prasības" ir jāsaprot tā, ka tas atbilst "konstrukcijas prasībām", kuras definētas 2015. gada *ADR* A pielikuma 6. daļas 6.8. nodaļā, it īpaši šīs nodaļas 6.8.2.1., 6.8.3.1. un 6.8.5.1. punktā, ietvertajos pakārtotajos noteikumos, kā arī speciālajās tiesību normās TA 4, TT 9 un TT 11, kas ietvertas šīs nodaļas 6.8.4. punktā un piemērojamas šādām autocisternām saskaņā ar 2015. gada *ADR* A pielikuma 3. daļas 3.2. nodaļas A tabulu.

41 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka no Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkta izriet, ka dalībvalstis attiecībā uz SNG pārvadājumiem, ko veic tostarp ar autocisternām, kuras reģistrētas vai laistas apritē to teritorijā, drošības apsvērumu dēļ nevar piemērot stingrākas konstrukcijas prasības kā tās, kas tieši paredzētas 2015. gada *ADR* A pielikuma 6. daļas 6.8. nodaļā.

42 Šajā gadījumā, lai gan ir taisnība, ka 2015. gada *ADR* A pielikuma 6. daļas 6.8. nodaļā ir ietvertas vairākas konstrukcijas prasības attiecībā uz tvertnes vai cisternas aizsargapšuvumu vai siltumizolāciju, kādas tās ir izklāstītas šīs nodaļas 6.8.2.1.9. un 6.8.2.1.24. līdz 6.8.2.1.26. punktā, ir jākonstatē, ka tajā nav noteikta neviena prasība par tādu karstumizturīgo aizsargizolāciju, kāda tiek prasīta pamatlietā, proti, karstumizturīgā aizsargizolācija, kas var aizkavēt *BLEVE* scenāriju vismaz 75 minūtes pēc aizdegšanās sākuma.

43 No tā izriet, ka Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkts nepieļauj, ka dalībvalstis attiecībā uz bīstamo kravu pārvadājumiem valsts teritorijā, kurus veic ar transportlīdzekļiem, kas reģistrēti vai laisti ekspluatācijā to teritorijā, ar pārvadājuma drošumu saistītu apsvērumu dēļ nosaka, ka šiem transportlīdzekļiem ir jābūt aprīkotiem ar karstumizturīgo aizsargizolāciju, kas nav paredzēta *ADR* prasībās konstrukcijas jomā, jo šāda aizsargizolācija ir stingrāka konstrukcijas prasība, kas ir aizliegta ar šo direktīvu.

44 Šo interpretāciju neatspēko tas, ka tāda prasība kā pamatlietā aplūkotā, ja tā ir noteikta, pārkāpjot Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punktu, pirmkārt, ir paredzēta uzpildes stacijai, nevis tieši cisternu īpašniekiem vai ekspluatētājiem un, otrkārt, pieņemta individuālā gadījumā, nevis kā vispārēja saistoša tiesību norma.

45 Proti, Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punktā ir noteikts skaidrs, vispārējs un absolūts aizliegums dalībvalstīm, kurām ir jānodrošina tā ievērošana jebkuros apstākļos, precizējot, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/68 1. panta 1. punktu jēdziens "pārvadājumi" ietver arī tādu bīstamo kravu izkraušanas darbības, kādas tiek veiktas, uzpildes stacijai piegādājot SNG.

46 Tādējādi Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkts nepieļauj nekādus dalībvalsts veiktus pasākumus, tostarp pasākumu, ko pašvaldības iestāde ir pieņēmusi tāda individuāla administratīva lēmuma veidā kā pamatlietā aplūkotā vides atļauja, kas būtu pretrunā šajā tiesību normā noteiktajam aizliegumam, pat ja ar šādu pasākumu attiecīgajiem autocisternas ekspluatētājam, kuri ir saņēmuši vai kuriem ir jānodrošina SNG piegāde šī pasākuma adresātam, konstrukcijas jomā ir noteikta tikai netieša prasība.

47 Turklāt tas, ka Nīderlandes iestādes ir ieviesušas *Safety Deal* un pieņēma 2016. gada 14. jūnija apkārtrakstu, lai valsts līmenī nodrošinātu, ka autocisternas, kas tiek izmantotas SNG piegādei Nīderlandes teritorijā esošajām uzpildes stacijām, ir aprīkotas ar attiecīgo konkrēto karstumizturīgo aizsargizolāciju, nekādi neietekmē atbildi, kas sniedzama uz pirmo jautājumu, jo šādu instrumentu izmantošana nekādā veidā nevar pamatot tādu administratīvo lēmumu kā pamatlietā aplūkotā vides atļauja, ar kuru tiek noteikta konstrukcijas prasība, kas ir aizliegta Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punktā.

48 Otrkārt, ir jāuzskata, ka pretēji tam, ko Komisija būtībā ir apgalvojusi savos rakstveida apsvērumos, no Direktīvas 2008/68 1. panta 5. punkta nevar secināt, ka dalībvalstīm ir iespēja citu, nevis pārvadājumu drošuma iemeslu dēļ paredzēt stingrākas prasības nekā tās, kas *ADR* paredzētas konstrukcijas jomā.

49 Direktīvas 2008/68 1. panta 5. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis tikai tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar drošību pārvadājuma laikā, var reglamentēt vai aizliegt bīstamu kravu pārvadājumus savā teritorijā.

50 Kā ģenerāladvokāts būtībā ir norādījis secinājumu 45. un 46. punktā, Direktīvas 2008/68 1. panta 5. punkts un 5. panta 1. punkts – kuri abi ir jāinterpretē šauri, jo tie ir izņēmumi no šīs direktīvas 3. panta 1. un 2. punktā paredzētā vispārējā noteikuma, saskaņā ar kuru bīstamo kravu pārvadāšanai ir piemērojami minētās direktīvas atbilstošajos pielikumos paredzētie aizliegumi un atļaujas, – ir loģiski saistīti, jo tie ļauj atkāpties no vispārējā noteikuma konkrētu iemeslu dēļ.

51 Runājot par Direktīvas 2008/68 1. panta 5. punktu, ir jānorāda, kā ģenerāladvokāts ir uzsvēris secinājumu 46. punktā, ka apstākļa vārda "tikai" izmantošana šajā tiesību normā nozīmē, ka dalībvalstis var reglamentēt vai aizliegt preču pārvadājumus to teritorijā tikai tādu iemeslu dēļ, kas nav pārvadājumu drošība, proti, tādu iemeslu dēļ, kuriem nav nekādas saistības ar pārvadājumu drošību.

52 Šādu Direktīvas 2008/68 1. panta 5. punkta interpretāciju apstiprina arī šīs direktīvas mērķis. No minētās direktīvas 1., 5. un 22. apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir panākt, lai bīstamo kravu, dzelzceļa vai iekšzemes ūdensceļu pārvadājumi pa autoceļiem, pa dzelzceļu vai pa iekšzemes ūdensceļiem tiktu veikti pēc iespējas labākos drošuma apstākļos, jo Savienības likumdevējs ir nolēmis tostarp piemērot *ADR* A un B pielikumā ietvertos drošuma noteikumus tā, lai nodrošinātu visā Savienībā saskaņotu drošuma noteikumu vienveidīgu piemērošanu un nodrošinātu pienācīgu kopējā pārvadājumu tirgus darbību.

53 Šādos apstākļos un ņemot vērā to, ka atbilstoši *ADR* vienīgajam apsvērumam šajā nolīgumā ietvertie noteikumi, tostarp būvniecības prasības, ir vērsti uz to, lai palielinātu ceļu satiksmes drošību, dalībvalstis, ievērojot Direktīvas 2008/68 6. pantā tieši paredzētos izņēmumus, izdot saskaņā ar šīs direktīvas 1. panta 5. punktu tādus pārvadājumu drošuma noteikumus, kas nav šajā direktīvā un *ADR* A un B pielikumā paredzētie noteikumi, pretējā gadījumā radot apdraudējuma risku attiecībā uz dubulto mērķi saskaņot drošības noteikumus un kopējā pārvadājumu tirgus pienācīgas darbības garantiju, turklāt vēršoties pret Savienības likumdevēja vērtējumu, saskaņā ar kuru šīs pašas direktīvas un *ADR* pielikumos paredzētie pārvadājumu drošuma noteikumi tiek uzskatīti par tādiem, kas nodrošina vislabākos drošuma apstākļus.

54 Tādējādi, ja dalībvalsts vēlas reglamentēt vai aizliegt bīstamo kravu pārvadāšanu tās teritorijā atbilstoši Direktīvas 2008/68 1. panta 5. punktam, tā to var darīt tikai ar pārvadājuma drošumu nesaistītu iemeslu dēļ, jo pretējā gadījumā tiktu apdraudēti šīs direktīvas mērķi. Ja šādi iemesli, kā tas izriet no minētās direktīvas 11. apsvēruma, var būt saistīti ar valsts drošību vai vides aizsardzību, šo mērķu saglabāšanas nolūkā ir svarīgi, lai šie iemesli, ja tie tiek minēti, faktiski nebūtu saistīti ar pārvadājumu drošību. It īpaši, dalībvalsts, aizbildinoties ar vides aizsardzību, nevar noteikt konstrukcijas prasības, lai gan šādas prasības, kas ir ietvertas *ADR* A un B pielikumā, kā tas ir atgādināts iepriekšējā punktā, ir vērstas uz to, lai palielinātu pārvadājumu drošību. Turpretī, kā savos rakstveida apsvērumos būtībā ir

norādījusi Vācijas valdība, uz šādu pamatojumu var atsaukties, lai, piemēram, reglamentētu vai aizliegtu bīstamo kravu pārvadāšanu, šķērsojot ekoloģiski jutīgās zonas attiecīgās dalībvalsts teritorijā, jo tiesiskais regulējums šajā ziņā nekādi neskar pārvadājumu drošību kā tādu.

55 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka dalībvalstis nedrīkst, ne pamatojoties uz Direktīvas 2008/68 1. panta 5. punktu, ne uz šīs direktīvas 5. panta 1. punktu, izdot tādas konstrukcijas prasības kā attiecīgā konkrētā karstumizturīgā aizsargizolācija.

56 Turklāt ir jāprecizē, ka – neatkarīgi no tā, ka saskaņā ar norādījumiem, ko pašvaldības dome ir sniegusi savos rakstveida apsvērumos, pamatlietā aplūkotā uzpildes stacija SNG piegādes ir saņēmusi vienīgi no Nīderlandes gāzes piegādātāja ar transportlīdzekļiem, kuri ir aprīkoti ar karstumizturīgo aizsargizolāciju –, ja tāda konstrukcijas prasība, par kādu ir runa pamatlietā, tiek netieši noteikta SNG autocisternu ekspluatētājiem ar atļauju, kas izdota uzpildes stacijai, ar šādu prasību var ne tikai tikt pārkāpts Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkts saistībā ar SNG piegādēm, kas veiktas pārvadājumu ietvaros valsts teritorijā ar autocisternām, kuras ir reģistrētas attiecīgās dalībvalsts teritorijā, bet arī, kā tas izriet no šī sprieduma 55. punkta, Direktīvas 2008/68 1. panta 5. punkts attiecībā uz visām SNG piegādēm, kuras varētu tikt veiktas tostarp pārrobežu pārvadājumu gadījumā ar autocisternām, kas reģistrētas citā dalībvalstī.

57 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam neatbilst stingrāku konstrukcijas prasību noteikšana par tām, kas ir ietvertas *ADR* A un B pielikumā, tādas kā prasība, kuru dalībvalsts iestādes ir noteikušas uzpildes stacijai ar administratīvu lēmumu, kas izpaužas kā vides atļauja saņemt SNG piegādes tikai ar autocisternām, kuras aprīkotas ar tādu konkrētu karstumizturīgo aizsargizolāciju kā pamatlietā aplūkotā.

Par otro jautājumu

58 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības, it īpaši efektivitātes princips, nepieļauj tādu valsts procesuālo noteikumu, kurā ir paredzēts, ka, lai Savienības tiesībām pretrunā esoša prasība, kas noteikta ar administratīvu lēmumu, kuru kāda personu kategorija principā nevar tiesiski apstrīdēt, varētu tikt atcelta tās neizpildāmības dēļ, ja tā tika īstenota ar vēlāku lēmumu, attiecīgajai personai ir jāpierāda, ka attiecīgo prasību acīmredzami nevarēja noteikt saistībā ar Savienības tiesībām, pamatojoties uz kopsavilkuma pārbaudi, kas kliedē jebkādas šaubas.

Par pieņemamību

59 Savos rakstveida apsvērumos pašvaldības dome norāda, ka otrajam jautājumam nav nekāda sakara ar strīdu un tas ir teorētisks, jo pamatlietā aplūkotais administratīvais lēmums nav tiesiski apstrīdams un turpmāks īstenošanas lēmums nav ticis pieņemts. Nelūdzot atzīt otro jautājumu par nepieņemamu, Nīderlandes valdība savos rakstveida apsvērumos norāda līdzīgus apsvērumus.

60 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka vienīgi valsts tiesa, kura izskata lietu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt gan to, cik nepieciešams ir prejudiciālais nolēmums šīs tiesas sprieduma taisīšanai, gan to, cik atbilstoši ir Tiesai uzdotie jautājumi. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju, Tiesai principā ir par tiem jālemj (spriedumi, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 24. punkts, kā arī 2018. gada 7. februāris, *American Express*, C-304/16, EU:C:2018:66, 31. punkts).

61 No tā izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju attiecas atbilstības prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu vienīgi tad, kad ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību normas interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas

faktisko situāciju vai tās priekšmetu, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedumi, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 25. punkts, un 2018. gada 7. februāris, *American Express*, C-304/16, EU:C:2018:66, 32. punkts).

62 Turklāt ir jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums nav konsultatīvu viedokļu sniegšana par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet gan nepieciešamība faktiski atrisināt strīdu (spriedums, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 194. punkts un tajā minētā judikatūra).

63 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa, protams, secina: pieņemot, ka – ņemot vērā atbildi, ko Tiesa sniegs uz pirmo jautājumu, – tiktu konstatēts, ka ir pamatots apelācijas sūdzības iesniedzējas arguments, ka ar pamatlietā aplūkoto prasību tiek pārkāpts Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkts, šāds konstatējums pats par sevi neļautu šai tiesai *Awb* 8:69.a panta dēļ atcelt šo prasību.

64 Turklāt ir taisnība, ka, formulējot otro jautājumu, iesniedzējtiesa patiešām ir minējusi "īstenošanas lēmumu, kura mērķis ir likt atļaujā, kas ir kļuvusi tiesiski neapstrīdama un ir pretrunā Savienības tiesībām, ievērot šo prasību", un ka tās lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nekur nav norādīts, ka pašvaldības dome būtu pieņēmusi lēmumu, lai īstenotu savā 2016. gada 18. janvāra lēmumā noteikto prasību.

65 Tādējādi iesniedzējtiesa precizē, ka savā prasībā X ir atsaukusies uz Nīderlandes administratīvo tiesību principu, saskaņā ar kuru atļaujā nevar tikt noteikta nekāda prasība, kuras izpildi no adresāta puses kompetentā iestāde nevar nodrošināt. Iesniedzējtiesa, atzīstot, ka X var atsaukties uz šo principu, no tā secina, ka pamatlietā aplūkotā prasība varētu tikt atcelta, ja būtu jāuzskata, ka tā nevar tikt īstenota tās nesaderības dēļ ar Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punktu. Turklāt tā norāda, ka tai šis jautājums ir jāizvērtē jau tagad pēc būtības, nevis iespējamā vēlākā procedūrā, kuras mērķis ir pārbaudīt turpmāka lēmuma likumību, lai īstenotu pamatlietā aplūkoto prasību.

66 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka iesniedzējtiesa skaidri norāda, ka tai saskaņā ar valsts tiesībām ir jāizskata minētais jautājums tajā notiekošās tiesvedības stadijā, pat ja šķiet, ka pašvaldības dome vēl nav pieņēmusi lēmumu par pamatlietā aplūkotās prasības īstenošanu. Līdz ar to otrais jautājums nav hipotētisks un atbilst vajadzībai faktiski atrisināt pamatlietu.

67 No tā izriet, ka otrais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

68 Vispirms jāatgādina, kā tas ir izklāstīts šī sprieduma 28. un 63. punktā, ka, neraugoties uz atbildi, kas sniegta uz pirmo jautājumu šī sprieduma 57. punktā, iesniedzējtiesa, pamatojoties uz *Awb* 8:69.a pantu, nevar pēc tādas personas kā X lūguma atcelt prasību, kas ietverta pamatlietā aplūkotajā vides atļaujā, vienīgi tādēļ, ka tā ir pretrunā Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punktam, jo saskaņā ar pašas veiktajiem konstatējumiem šīs pēdējās minētās tiesību normas mērķis nav aizsargāt X intereses saņemt dzīvojamā kvartāla, kas atrodas attiecīgās uzpildes stacijas tuvumā, materiālo aizsardzību, un šī prasība līdz ar to šajā stadijā ir jāuzskata par tādu, kuru tāda persona kā X nevar tiesiski apstrīdēt. Tādējādi iesniedzējtiesa norāda, ka – piemērojot Nīderlandes administratīvo tiesību principu, saskaņā ar kuru atļaujā, kas principā ir kļuvusi par tādu, kuru tāda persona kā X nevar apstrīdēt, nevar tikt noteikta nekāda prasība, kuras ievērošanu kompetentā iestāde nevar nodrošināt no adresāta puses ar vēlāku lēmumu, ar ko tiek īstenota šī prasība, – X var *in fine* panākt attiecīgās prasības atcelšanu savas prasības ietvaros, kas celta pret atļauju, ar kuru noteikta šī prasība, kas arī tiek izskatīta iesniedzējtiesā, tomēr ar nosacījumu, ka tiek izpildīts acīmredzamības nosacījums, t.i., kā atgādināts šī sprieduma

29. punktā, Nīderlandes tiesību noteikums, saskaņā ar kuru ir jābūt acīmredzamam, pamatojoties uz kopsavilkuma pārbaudi, kura kliedē jebkādas šaubas, ka attiecīgā prasība nevar tikt noteikta sakarā ar augstāku tiesību normu pārkāpumu.

69 Šajā ziņā jānorāda – ja attiecīgajā jomā nav Savienības tiesiskā regulējuma, noteikumi, kas paredzēti, lai nodrošinātu to tiesību aizsardzību, kuras attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesībām, ir katras dalībvalsts iekšējās tiesiskās kārtības jautājums atbilstoši dalībvalstu procesuālās autonomijas principam, tomēr ar nosacījumu, ka tie nav nelabvēlīgāki par noteikumiem, kas reglamentē līdzīgas situācijas valsts tiesībās (līdzvērtības princips), un ka tie nepadara praktiski neiespējamu vai ārkārtīgi sarežģītu Savienības tiesiskajā kārtībā piešķirto tiesību izmantošanu (efektivitātes princips) (spriedums, 2014. gada 18. decembris, *CA Consumer Finance*, C-449/13, EU:C:2014:2464, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

70 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas konstatējumiem izriet, ka acīmredzamības kritērijs atbilst līdzvērtības principam, jo, piemērojot šo kritēriju, nav veikta nekāda nošķiršana starp pretrunām ar augstāka spēka valsts tiesību normām un neatbilstību Savienības tiesību normām.

71 Savukārt iesniedzējtiesa paužšaubas par minētā kritērija atbilstību efektivitātes principam.

72 Šajos ietvaros ir jāatgādina, ka katrs gadījums, kad rodas jautājums par to, vai valsts procesuālo tiesību norma nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina Savienības tiesību piemērošanu, ir jāizvērtē, ņemot vērā šīs tiesību normas vietu visā procedūrā, šīs procedūras norisi un īpatnības dažādās valsts tiesu instancēs. Šādā perspektīvā attiecīgā gadījumā ir jāņem vērā principi, kas ir valsts tiesu sistēmas pamatā, piemēram, tiesību uz aizstāvību aizsardzība, tiesiskās drošības princips un pienācīga tiesvedības norise (spriedums, 2020. gada 16. jūlijs, *Caixabank* un *Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 un C-259/19, EU:C:2020:578, 85. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

73 Iesniedzējtiesa it īpaši norāda, ka Nīderlandes administratīvajās tiesībās paredzētā acīmredzamās pārliecības kritērija mērķis ir aizsargāt tiesiskās drošības principu tā, lai galīgo lēmumu izpildāmība un līdz ar to tiesiskums varētu tikt apstrīdēts tikai tad, ja šādu lēmumu neatbilstība tādām augstākajām tiesību normām kā Savienības tiesību normas ir acīmredzama.

74 Šajā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka tiesiskā drošība ir to vispārējo principu skaitā, kas ir atzīti Savienības tiesībās. Tādējādi Tiesa tostarp ir atzinusi, ka administratīva akta galīgais raksturs veicina tiesisko drošību un tādējādi Savienības tiesībās nav paredzēts, ka pārvaldes iestādei principā būtu pienākums pārskatīt administratīvu aktu, kurš kļuvis galīgs (spriedums, 2019. gada 16. oktobris, *Glencore Agriculture Hungary*, C-189/18, EU:C:2019:861, 45. punkts un tajā minētā judikatūra). Tomēr Tiesa ir precizējusi, ka noteiktos apstākļos var ņemt vērā attiecīgo situāciju un interešu īpatnības, lai panāktu līdzsvaru starp tiesiskās drošības prasību, no vienas puses, un likumības prasību no Savienības tiesību viedokļa, no otras puses (spriedums, 2012. gada 4. oktobris, *Byankov*, C-249/11, EU:C:2012:608, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).

75 Šajā kontekstā no iesniedzējtiesas sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka valsts procesuālais noteikums, kas ir acīmredzamības kritērijs, ciktāl ar to tādai personai kā X ļauj konstatēt, ka galīgajā lēmumā iekļautā prasība nevar tikt īstenota, un līdz ar to panākt šīs prasības atcelšanu vienīgi ar nosacījumu, ka ir konstatēta acīmredzama minētās prasības neatbilstība Savienības tiesībām, ir vērsts uz to, lai saglabātu taisnīgu līdzsvaru starp tiesiskās drošības principu un tiesiskuma principu saistībā ar Savienības tiesībām, parasti dominējošo nozīmi piešķirot attiecīgās prasības galīgajam raksturam, lai saglabātu tiesisko drošību, pilnībā atzīstot, ka, ievērojot stingrus nosacījumus, ir pieļaujams piemērot izņēmumu.

76 Ņemot vērā šo mērķi, ir jāuzskata, ka efektivitātes principam principā nav pretrunā tāda valsts procesuālā norma kā acīmredzamības kritērijs.

77 Tomēr, lai nodrošinātu, ka šis mērķis patiešām tiek sasniegts, šis kritērijs nebūtu jāpiemēro tik stingri, ka nosacījums par acīmredzamu nesaderību ar Savienības tiesībām faktiski padara iluzoru iespēju tādai personai kā X panākt attiecīgās prasības faktisku atcelšanu.

78 Ja tas tā būtu, efektivitātes princips, kas prasa, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 69. punktā, lai valsts procesuālo tiesību norma nepadarītu neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtinātu Savienības tiesību piemērošanu, nebūtu skaidri ievērots.

79 Turklāt iesniedzējtiesa var ņemt vērā to, kā tas atgādināts šī sprieduma 24. punktā, ka Nīderlandes iestādes izvēlējās nepiemērot šo prasību ar saistošu vispārēju tiesību normu, jo tās uzskatīja, ka ar šādu tiesību normu var tikt pārkāpts Direktīvas 2008/68 5. panta 1. punkts.

80 Šo secinājumu neatspēko 1999. gada 29. aprīļa spriedums *Ciola* (C-224/97, EU:C:1999:212) un 2006. gada 6. aprīļa spriedums *ED & F Man Sugar* (C-274/04, EU:C:2006:233), kurus minējusi iesniedzējtiesa. Proti, šie abi spriedumi tika pasludināti kontekstā, kas atšķiras no pamatlietas pamatā esošā konteksta, līdz ar to no tiem izrietošajai informācijai nav nozīmes šajā lietā.

81 Pirmkārt, attiecībā uz 1999. gada 29. aprīļa spriedumu *Ciola* (C-224/97, EU:C:1999:212) Tiesa būtībā nosprieda, ka Savienības tiesību pārākuma princips liek noraidīt galīgo administratīvo lēmumu, kas ir pretrunā šīm tiesībām, izvērtējot vēlāka lēmuma, kurš balstīts uz pirmo no šiem lēmumiem, pamatotību, turklāt Tiesa precizēja, ka strīds, kas tiek aplūkots lietā, kurā pieņemts šis spriedums, neattiecās uz šī pirmā lēmuma tiesiskumu kā tādu. Savukārt pamatlieta būtībā attiecas uz jautājumu, vai valsts procesuālo tiesību norma, kuras piemērošana ļauj tieši izslēgt administratīvu lēmumu, kas principā ir galīgs attiecībā uz kādu personu kategoriju, gadījumā, ja šis lēmums ir acīmredzamā pretrunā Savienības tiesībām, atbilst efektivitātes principam.

82 Otrkārt, attiecībā uz 2006. gada 6. aprīļa spriedumu *ED & F Man Sugar* (C-274/04, EU:C:2006:233) Tiesa būtībā nosprieda, ka lēmumu, ar kuru tiek uzlikts sods, nevar pamatot tikai ar to vien, ka galīgais lēmums par kompensācijas atgūšanu jau bija pieņemts, pamatojoties uz šo pašu regulu. Taču šāda situācija neatbilst tai, kas ir pamatlietas pamatā, kura, kā atgādināts šī sprieduma iepriekšējā punktā, būtībā attiecas uz valsts procesuālās normas, kas noteiktos apstākļos ļauj noraidīt galīgu administratīvo lēmumu, saderību ar efektivitātes principu.

83 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesībām, it īpaši efektivitātes principam, nav pretrunā tāds valsts administratīvo tiesību procesuāls noteikums, kurā ir paredzēts, ka, lai Savienības tiesībām pretrunā esoša prasība, kas noteikta ar administratīvu lēmumu, kuru kāda personu kategorija principā nevar tiesiski apstrīdēt, varētu tikt atcelta tās neizpildāmības dēļ, ja tā tika īstenota ar vēlāku lēmumu, attiecīgajai personai ir jāpierāda, ka attiecīgo prasību acīmredzami nevarēja pieņemt atbilstoši Savienības tiesībām, pamatojoties uz kopsavilkuma pārbaudi, kas kliedē jebkādas šaubas, tomēr ar nosacījumu, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ka šis noteikums netiek piemērots tādā mērā, ka faktiski par iluzoru kļūtu personas iespēja panākt attiecīgās prasības atcelšanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

84 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/68/EK (2008. gada 24. septembris) par bīstamo kravu iekšzemes pārvadājumiem, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 21. novembra Direktīvu 2014/103/ES, 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam neatbilst stingrāku konstrukcijas prasību noteikšana par tām, kuras ir ietvertas Eiropas valstu Nolīguma par bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar autotransportu (*ADR*), kas noslēgts Ženēvā 1957. gada 30. septembrī – redakcijā, kas bija spēkā 2015. gada 1. janvārī, – A un B pielikumā, tādas kā prasība, kuru dalībvalsts iestādes ir noteikušas uzpildes stacijai ar administratīvu lēmumu, kas izpaužas kā vides atļauja saņemt sašķidrinātās naftas gāzes piegādes tikai ar autocisternām, kuras aprīkotas ar tādu konkrētu karstumizturīgo aizsargizolāciju kā pamatlietā aplūkotā.**

2) **Savienības tiesībām, it īpaši efektivitātes principam, nav pretrunā tāds valsts administratīvo tiesību procesuāls noteikums, kurā ir paredzēts, ka, lai Savienības tiesībām pretrunā esoša prasība, kas noteikta ar administratīvu lēmumu, kuru kāda personu kategorija principā nevar tiesiski apstrīdēt, varētu tikt atcelta tās neizpildāmības dēļ, ja tā tika īstenota ar vēlāku lēmumu, attiecīgajai personai ir jāpierāda, ka attiecīgo prasību acīmredzami nevarēja pieņemt atbilstoši Savienības tiesībām, pamatojoties uz kopsavilkuma pārbaudi, kas kliedē jebkādas šaubas, tomēr ar nosacījumu, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ka šis noteikums netiek piemērots tādā mērā, ka faktiski par iluzoru kļūtu personas iespēja panākt attiecīgās prasības atcelšanu.**

[Paraksti]